

Építsd föl egyházamat!

Szent Ferenc a legenda szerint látomásban Jézust látta megjelenni, aki arra kérte: építse föl egyházát. Szó szerint vette a felszólítást, s nekifogott, hogy a közeli San Damiano dűledező szentegyházát, templomát renoválja. Engedelmesen építkezni kezdett, de idővel rá kellett eszmélnie: nem erre szól a küldetése, hanem sokkal többre, nehezebbre, kevésbé foghatóra: az egész Egyház megújítására.

Ferenc teljesítette a Krisztustól kapott küldetését, s nyomában megújult az egyház, de egészen másként, mint akár Cluny, akár a tridenti zsinat reformja idején. Nem volt nagy távolatokban gondolkodó, tervező-szervező zseni, nem készített nagyszabású terveket, átfogó, új egyházmodellt, nem hajtott végre mélyreható strukturális változtatásokat. Lelkülete mégis megmozgatta az egyházat, s eleven hatóerőként él benne mindmáig. Sőt, hatása túlnő a kereszténységen. Nemcsak az egyháznak egyik legnépszerűbb szentje, de szelleme megéri a nem-katolikusokat, a nem-keresztényeket, sőt nemegyszer a nem-hívókat is. Új belátásokra indítja ma is a világot. Hirdeti a krisztusi békét, szelidséget, a teremtet világot szeretőt.

Nemcsak az egyház — az emberiség is szegényebb volna nélküle. Ferenc katolikus, mindhaláláig hűséges fia a római-katolikus anyaszentegyháznak, élén a püspökökkel és a pápával. De katolikus, a szónak másik, egyetemesen tágas értelmében is, amely szerint minden ember meghívást kapott az üdvösségre. A Naphimnusz Ference az egész kozmoszt Isten alkotásának látja, s testvérének tekint mindent és mindenkit.

Ki a katolikus? — tesszük föl a kérdést ebben a számunkban. Főleg teológusok válaszáat közöljük, hiszen a dogmatika egyik alapkérdéséről van szó. A válaszokból megtudhatjuk, milyen jelentésváltozásokon ment át a kifejezés. Katolikusnak mondjuk a pápa fősege alatt álló római katolikus egyházat. De a katolicitás egyetemességet is jelent, s mint ilyen, Krisztus egyetlen, egész egyházának lényegéhez tartozik. Ahogy a II. Vatikáni zsinat ünnepélyesen hitet tett az egyház egyetemes-katolikus volta mellett: minden jóakarátú ember meghívást kapott arra, hogy Isten népének tagjává legyen.

E számunkban teológusok válaszolnak kérdésünkre. De kíváncsian várjuk minden olvasónk véleményét, hitvallását. Hiszen az elvi válasz egyértelműen megfogalmazható, s a szentek életében harmóniába simul a szó kétféle jelentése. A gyakorlatban azonban nemegyszer feszültségeket kell oldania, ellentéteket összebékíteni annak, aki fenntartás nélkül vállalja mindkettőt. Az egyház az apostoli kor óta egység és sokféleség feszültségében él. Egyszerre vállalja az egységet és az egyetemességet. Hisz Isten minden egyes emberhez szóló, mégis egyetemes üdvözítő szeretetében, a Szeretetben, amely végülis harmóniába szelidíti a sokféleséget.

Ma hazánkban is sokan hallani vélik a Ferencnek szóló felhívást. Építsd föl egyházamat! Mire szól ma ez a küldetés? Melyik egyházat építsük? Milyen eszközökkel? Vagy talán nem is csupán a fűradozásunkra, a szakmai tudásunkra, a teljesítményünkre van szükség, hanem a szívünkre, reánk magunkra? A katolicitásban megújulhat az egyház, és segíthet a nemzet, az emberiség megújulásában.

Lukács László